

Педагогічний маневр

Євген Дудар

Після інституту я переступив поріг школи з твердим наміром: не випустити через цей поріг у світ жодного дурня.

І почав учити.

Першою жертвою моєї принциповості став відмінник Віталій Шпарко.

Питання було конкретне: "Хребетні і безхребетні".

Віталій спочатку відповів абстрактно:

— Хребетні ті, що з хребтами, а безхребетні — не мають хребтів...

— Точніше, конкретніше і ширше, — сказав я.

— Ширше? — перепитав Віталій. І почав широко: — Про хребетні говорити не будемо. Хребетним добре. Вони з хребтами. А ось безхребетні — нещасні. Їм важко. Вони без хребтів...

Мені теж було важко. Ставити двійку. Але я поставив.

Ця новина облетіла всю школу.

Першою на неї відгукнулася класний керівник Ліда Максимівна Пиріжок:

— Круто ви починаєте, Богдане Михайловичу. Дивіться, щоб та принциповість не вилізла вам боком... Ви підриваєте успішність школи...

Я довго кліпав очима. Ніяк не міг уторопати, чому успішність школи підриваю я, а не учень Шпарко?

Потім до мене підійшов завуч. І делікатно спитав:

— Кажуть, ви Шпаркові поставили двійку?

— За такі знання й надалі ставитиму! — мовив я категорично. — Вчитель має бути безкомпромісним... Дурнів зі школи випускати не хочу...

— Бачите, Богдане Михайловичу, все це правильно. Проте...— він по-батьківськи поклав руку мені на плече. — Може, з часом Шпарко витягне на медаль... Він порівняно з іншими... Та й математику добре знає, літературу... І батько його провідний хірург нашої лікарні... Всяке може статись. Я не кажу, що саме до нього вас доля заведе... Не кажу, що неодмінно хребет... Може, сліпа кишка... Чи там гланди...

Над словами завуча я довго думав.

Тоді вирішив. Один дурень погоди в світі не змінить. Тим більше до випуску йому ще далеченько. А тут, не приведи господи, справді штрикне під ребром...

Матері Шпарка, що, схвильована двійкою сина, прибігла до директора школи, я сказав:

— Добре. Застосую ще один педагогічний маневр. Витру цю двійку...

Минув тиждень. Я вів урок у десятому класі. Викликав до дошки Ділю Скомороху.

— Розкажи нам, — звертаюсь, — про роль праці в процесі перетворення мавпи в людину.

Ліля приклала вказівного пальця до своїх пухкеньких вуст і кинула на мене

кокетливий погляд. У цьому погляді я прочитав, що думки її в що хвилину дуже далекі від процесу перетворення...

— Роль праці має грандіозне значення. Бо хто не працює, той не їсть. Дармоїд — це бич для суспільства. Дармоїд — це не людина. Мавпа це зрозуміла й почала працювати. І стала людиною. Ті мавпи, які лінувалися працювати, так і не змогли стати людьми...

Я енергійно тер долонею лоба. Рука вже тягнулася до ручки, щоб належно оцінити знання учениці. Та раптом чомусь пригадав, що мати Ділі працює директором універмагу.

Очі мої опустилися на поношений костюм, впали на стоптані туфлі. И зустрілися з очима Ділі, що саме в цю хвилину, як тільки могла, поганила мавп-дармоїдів, проводячи чітку паралель з дармоїдами нашого райцентру.

Добре, подумав я. Застосую й до неї педагогічний маневр. Не поставлю на цей раз двійку.

Син м'ясника Бреуса Петько на медаль не тягнув. Він, узагалі, ледве тягнув. Проте весь педагогічний колектив нашої школи ходив довкола Петька, як довкола дорогоцінної порцелянової ваз.

Петько дивився в підлогу, а я на нього:

— То що таке одноклітинні?

Петько благально глянув на клас.

— Одноклітинні... одноклітинні... це... це...

— Амеба... Амеба... Туфелька, — шепотіли з класу.

Петько схопив:

— Одноклітинні на небі... у туфельках...

Клас вибухнув сміхом. Петько й сам осміхнувся.

— Скільки тобі поставити? — спитав я Петю.

— Три, — видихнув важко Петько і витер рукавом спітнілого лоба.

Я знову пішов на компроміс зі своєю совістю. Застосував педагогічний маневр...

Уже через рік на педагогічній нараді мене назвали кращим.

На вулиці мене чекала ще одна радість. Зустрів м'ясника Бреуса з сином Петьком.

— Поздоровляйте, Богдане Михайловичу! — вигукнув Бреус. — Ось повертаємося з перемогою... Петько вступив до медичного інституту... Скоро матимемо свої кадри...

Мене кинуло в холодний піт. По спині забігали мурахи.